

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Kajša vsak štetek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kasniakovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Reklamacije se poštno proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

## Evharistični shod.

Dnevi velikega navdušenja, ki so veljali Kralju vseh kraljev v presveti Evharistiji, so na Dunaju minili in udeleženci shoda so se vrnili na svoje domove. Kogar vprašaš, vsak je srečen in zadovoljen, da je bil navzoč pri teh izrednih slavnostih. Saj pa je tudi soglasna sodba, da je izmed vseh 23 svetovnih evharističnih shodov dunajski bil največja slavnost. To tako udeležbe, toliko navdušenja in toliko pobožnosti ni bilo nikjer. Poseben sijaj je dajala dunajskemu evharističnemu shodu udeležba cesarske hiše. Nobene zborovanja, nobene cerkvene prireditve ni bilo, pri kateri bi ne bili navzoči v večjem številu člani cesarske rodovine.

Posebno, globoko pa je ganilo vse udeležence, da se je svitolasi starček, cesar Franc Jožef, udeležil nedeljske evharistične procesije v kljub slabemu vremenu, kajti na Dunaju je tudi ta dan deževalo. Izvedelo se je, da je dunajski kardinal dr. Nagl v nedeljo jutraj naznanil cesarskemu dvoru, da ne bo procesije zaradi deževnega vremena. A takoj je prišel iz dvora odgovor, da se želi cesar na vsak način udeležiti procesije in naj tudi curkoma lije. Tako se je tudi zgodilo. Sto in slotisočera množica pa je tudi zato izražala povodom procesije na iskreno navdušen način cesarju svojo globoko zahvalo. Kakor grom je donelo vsklikovanje množice, ko je zagledala cesarja pri procesiji, in dvigali so se robci, klobuki, dežniki v pozdrav in zahvalo cesarskemu čestilecu presvete Evharistije. Dunaj še ni videl toliko odkritosrčne udanosti do cesarja kot minole evharistične dneve.

Odšumeli so viharji navdušenja na Dunaju. Čestilci presvete Evharistije so se vrnili na svoje domove in tukaj pripovedujejo o lepih dogodkih na Dunaju. Naj bi zanesla njihova pripovedovanja tudi v naše kraje novega in podvojenega navdušenja za našega Vzveličarja v presveti hostiji in njegove zveličavne nauke!

Dunaj, 12. septembra.

Po vseh dunajskih cerkvah se je vršilo danes jutraj nešteto število svetih maš z obhajilom. Udeležba vernikov je bila v vseh cerkvah velikanska. Glasne molitve se glase pred Najsvetejšim, Frančiškanska cerkev, kjer se zbirajo Slovenci k svojim pobožnostim, je natlačeno polna. Čutili smo se v cerkvi, kakor doma. Domača beseda škofa dr. Karla iz Trsta, slovensko petje, z zelenjem in cveticami okrasena cerkev, kakor doma, nam je dala malo pozabiti, da smo v velikem mestu, kjer sosed sosedu izgubi in komaj najde zopet družbo. Danes je pripeljalo na Dunaj okrog 50 posebnih vlakov zopet na tisoče novih udeležencev.

V odmorih si ljudje ogledujejo veliki Dunaj. Skoro vse znamenitosti se vidijo zastoj, toda brez voditeljev si skupine ljudi, ki še niso bile na Dunaju, skoro nikamor ne upajo. Zato so srečni tisti, ki najdejo kakega znanca na Dunaju. Zanimiva so ta romanja po ulicah, ker imajo ljudje narodno nošo, Slovenci pa narodne trake ali pa napis „Lavant“, to je udeleženci iz lavantinske škofije. Zato ljudje gledajo kar na znake in si kličejo Slovenci prijazni „Živio!“ ali „Zdravo!“, če se v tujini spoznajo kot rojaki.

### Zborovanja odsekov.

Med dnevom so se vršila posvetovanja raznih odsekov. Na zboru odseka za zgodovino najsvetejšega Zakramenta so poročali: profesor dr. Kirsch iz Freiburga v Švici o evharističnem slavlju starih časov; nadškof Nitzhammer iz Bukarešte o zgodovini, kako se je shranjevalo sv. Rešnje Telo; vodja grško-katoliškega semenišča v Lvovu, dr. Bocian, o podrobnostih češčenja sv. Evharistije. V odseku za duhovnike so govorili: dominikanec dr. Esser iz Rima, p. Bock iz Sarajeva, prelata Müller in Zeller. Velike važnosti je bila razprava v mladinskem odseku. Dr. Karel Mayer je poročal o pismu papeža Pija X. glede na versko vzgojo šolske mladine; Anton Schwarz je opozarjal, da je nujno potrebno, da se za mladino ustanavljajo katoliška društva, ki skrbijo tudi za večkratno obhajilo mladine. Vajencem se naj da popolen nedeljski počitek. V obrtnih in trgovskih šolah se naj uvede pouk krščanskega nauka. Prošt Knoch iz Magdeburga razpravlja, kake molitvenike naj čita mladi-

na. Hrvaški profesor dr. Rittig iz Zagreba priporoča, naj se strogo gleda na to, da se vojaški rovinci ne bodo odtegovali sv. obhajilu. Nadalje so zborovali še odseki za evharistično umetnost, za pomožno organizacijo duševnega pastirstva, akademični odsek, odsek za cerkveno orodje in obleko itd.

### Drugo slavnostno zborovanje.

V četrtek popoldne so se pomikale zopet stotere množice udeležencev na drugo slavnostno zborovanje v dvorano „rotunda“. Nad 10.000 oseb je napolnilo velikansko dvorano. Zborovanja so se udeleževali tudi visoke osebe iz cesarskega dvora: prestolonaslednik Fran Ferdinand s soprogo kot zastopnik cesarjev, nadvojvodinja Marija Jožefa, Marija Valerija s hčerko, nadvojvode: Maks, Leopold Salvator, Jožef Avgust s soprogo, veliki vojvoda toskanski, vojvoda parmski s sinom in hčerko, vojvoda vitemberski s soprogo, nadvojvodinja Klotilda in saksionska princezinja Matilda.

Ob 5. uri popoldne je otvoril predsednik monsignor Heylen, škof namurski, slavnostno zborovanje. Papežev odposlanec Van Rossum je nato prečital brzojavko, ki se odpošlje sv. Očetu v Rim. Goriški poslanec dr. Bugatta je v svojem govoru slavil spomin kapucina p. Marka Avianskega, ki je leta 1699 umrl na Dunaju. Njemu gre zasloga, da je kot velik častilec sv. Rešnjega Telesa ter kot svetovalec papežev in cesarjev posređoval, da so tedanji vladarji zbrali veliko vojsko, ki je premagala Turka pred Dunajem.

### Prestolonaslednik pride.

Med govorom dr. Bugatta je došel na zborovanje prestolonaslednik Fran Ferdinand s svojo soprogo vojvodinjo Hohenberg. Gromoviti „Živio“-klici so doneli, veselo vriskanje vernih katoličanov je pozdravljalo delj časa prihod visokega gosta. Ko je papežev odposlanec Van Rossum vstal s sedeža in šel prestolonasledniku nasproti ter pozdravil visoke goste, so zopet zadoneli po dvorani navdušeni „Živio“-in „Slava“-klici. Van Rossum je peljal visoke goste na njih sedeže. Škof Heylen se je v laskavih besedah zahvalil prestolonasledniku za udeležbo, na kar se je zborovanje zopet nadaljevalo.

Superior p. Karel M. Andlau je govoril nato o predmetu: „Sv. Evharistija in Habsburžani.“ Izvajal je: Če hočemo opazovati kje pravo pobožnost in udanost Bogu, si moramo vzeti vzgled pri naših Habsburžanih. V vseh časih je zakrament Ljubezni tvoril korenino habsburške vladarske hiše. Vladarji in plemeniti njih gospe so gojile to staro navado do današnjih časov in javno kažejo svoje prepričanje. Habsburški vladarski rodovini je ostala zvesta tista svetla zvezda, ki je lesketala ob njeni zibelki, njena zaščita, njen zlahten kamen, je Gospodovo telo, ki vodi tudi danes skozi noč k svetlobi! Ko govornik to izpregovori, vsi zborovalci in zborovalke vstanejo in zapojejo cesarsko pesem. Veličasten trenutek je bil, ko je donela po ogromni dvorani cesarska pesem hkratu v mnogih jezikih. Posebno mogočno je donel slovenski „Bog obvari, Bog ohrani!“ — Stolpi pridigar dr. Adolff Donders je govoril o točki: „Nebeški in zemeljski kruh delavstva.“ Delavec mora imeti kruh za svoje telo, da ostane telesno močan, pa tudi nebeški kruh za svojo dušo.

### Prestolonaslednikova zahvala.

Po končanem shodu se je prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand za več časa razgovarjal s slavnostnimi govorniki. Pohvalil jih je, da so govorili jasno, prepričevalno in pristrano. Patru Andlau je izjavil, da ga je njegov govor zelo ganil in da je težko zadrževal solze. Kardinal legat Van Rossum je obiskal popoldne na dvoru prestolonaslednika, s katerim se je več časa razgovarjal.

### Naš knezoškof govori.

Ob 8. uri zvečer je bila v cerkvi sv. Stefana velika cerkvena slovesnost. Lavantinski knezoškof dr. M. Napotnik je imel krasen, globoko zamišljen govor. Razlagal je daritev svete maše od darovanja do povzdigovanja. Velika cerkev je bila nabito polna. O govoru našega nadpastirja pravi poročilo evharističnega tiskovnega odseka: „Bil je pretresujoč govor, katerega je cerkveni knez kljub svoji visoki starosti s krepkim glasom govoril. Srca poslušalcev so bila po govoru globoko ganjena.“

### Cesar in člani cesarske hiše pri skupnem sv. obhajilu.

V kapeli cesarskega gradu so se v četrtek jutraj zbrali cesar in vsi člani cesarske hiše k skupnemu sv. obhajilu. Ob 7. uri jutraj je v okinčani kapeli daroval dvorni župnik dr. Seydl sveto mašo. Cesar je ves čas klečal in molil. Med mašo je cesar, vsi nadvojvodi in nadvojvodinje, otroci in vnuki, prejeli sv. obhajilo.

Dne 13. septembra.

Dasiravno hudo dežuje, vendar je po dunajskih ulicah že od ranega jutra vse polno ljudstva. Cerkev so nabito polne vernikov vseh narodov, kjer se vrši nešteto svetih maš; udeleženci trumoma pristopajo k sv. obhajilu. Tudi ta dan je zborovalo mnogo odsekov. Zelo važne so bile razprave ženskega odseka. Govorili so v tem odseku: profesor Weitz o preosnovi družine po sv. Evharistiji; superior Legerer o sv. Ivani Frančiški Kantalski; škof Faulhaber iz Speyera o važnem predmetu, kako naj ženska pomaga v dušnem pastirstvu, o potrebi, da ženska pomaga pri pouku krščanskega nauka za mladino in naj sodeluje na socialnem polju; grofica Schönborn-Chotek je govorila o preosnovi katoliške družine po sv. Evharistiji, grofica Marschal o Evharistiji pri ženskem delu krščanske ljubezni; pisateljica Dramfeld iz Westfalskega govori o vzgledih svetnic, ki naj ženske navdušujejo za borbo za verske svetinje. Cerkev, v kateri je zboroval odsek za dušno pastirstvo po večjih mestih, je bila nabito polna samih duhovnikov. Provincijal p. Pellerin iz Dunaja je govoril o potrebi pridige; stolni pridigar dunajski, dr. Brenner, priporoča, da se naj red božje službe v mestih naznanja na posebnih deskah in v časnikih. Govorila sta še p. dr. Tongelen o evharistični skrbi za bolnike po mestih, in p. Hattenschwiller iz Inomosta o molitvi. V odseku za evharistično umetnost sta govorila dr. Witte iz Kolina o monštranci in prelat Swoboda o mašni obleki. V odseku za združitev kristjanov je dvorni pridigar Wolfsgruber razpravljal, kako je mogoče doseči spravo med raznimi vrstami kristjanov, pobožni verniki naj v ta namen darujejo večkrat sv. obhajilo. V odseku, ki je namenjen razpravam, kako naj častijo verniki presv. Rešnje Telo, je imel dr. p. Mayr krasen govor o obiskovanju sv. Evharistije. Govornik priporoča, naj bi se ob velikih praznikih darovale svete maše tudi zvečer. Škof Geyer iz Hartuma je v odseku za razširjanje vere opisoval, kako radi pristopajo k sv. obhajilu izpreobrnjeni v Osrednji Afriki, ki se spadata med ljudožrce. Zamorce jutraj zgođaj vabi k službi božji tisti boben, ki jih je prej vabil k bojnim plesom.

### Tretje slavnostno zborovanje.

Četudi neprestano dežuje, vendar je bila tudi ob tretjem slavnostnem zborovanju „rotunda“ nabito polna. Zborovanja so se zopet udeležili nadvojvodi in nadvojvodinje, ki so jih zborovalci viharno pozdravljali. Navzoč je bil med drugimi tudi solnograški knezonadškof in kardinal dr. Kačtaler, mnogo odlične gospe in plemstva ter ministra Hussarek in Förster. Po otvoritveni seji predsednika Heylena je dobil prvi besedo monsignor Stöber, ki je govoril o dveh velikih častileh sv. Evharistije: sv. Alfonzu in sv. Klementu Mariji Hofbauerju. Po tem govoru se je prečital brzojavni pozdrav, ki ga je poslal sv. Oče vernim udeležencem evharističnega shoda. Lep je bil tudi govor, ki ga je imel za tem inoškof vseučilišni profesor p. dr. Mihael Hofmann o sveti Evharistiji in redovniškem življenju. Za njim je razpravljal grof Alfred Ressegner o točki: „Mir narodov pred tabernakelnom“. Verni grof je s svojim govorom dokazal, da če bi se vsi narodi združili pred tabernakelnom, pa bi se gotovo omejili obsedanj hudi narodni boji na Avstrijskem in drugih državah. Pred sv. obhajilom so si vsi narodi enaki, tamkaj minejo vsi prepiri. P. Bonaventura Krotz iz Berlina je govoril o predmetu „Obnovitev dušnega pastirstva“. Povdarjal je, da se naj po evharističnem shodu obnovi svet v Jezusu Kristusu. Z ljubeznijo naj se pridobijo ljudje za češčenje sv. Rešnjega Telesa. Dokler živi Bog v sv. Evharistiji, ljubezen ne bo izginila s sveta. Po tem govoru je predsednik zaključil zborovanje. — Zvečer je bila cerkvena slavnost pri Sv. Stefanu. Pridigo je imel grof Huyn, škof iz Brna. Velikanska cerkev je bila do zadnjega kotička napolnjena.



**Skupno obhajilo otrok.**

V petek zjutraj je bilo na vrtu palače kneza Schwarzenberga skupno sveto obhajilo 5600 otrok. V posebnem šotoru je papežev odposlanec Van Rossum služil sveto mašo. Božji službi so prisostvovala mnoge odlične gospe, med njimi nadvojvodinja Marija Valerija in Marija Anunciata ter vojvodinja Hohenberg z otroci. Tudi mladi principi in princezinje s cesarskega dvora so skupno z drugimi otroci vred prešli sveto obhajilo.

**Slovenci na evharističnem shodu.**

Cerkev sv. Frančiška, ki je bila določena za zborovanje Slovencev, je posebno lepa, okrašena je bila zunaj in znotraj. Čč. gg. frančiškani so pokazali s tem, da spoštujejo slovensko ljudstvo. V četrtek zjutraj je govoril Slovincem tržaško-koprski škof dr. Karlin o predmetu: „Evharistija, središče, krščanske družine“; isti dan popoldne je govoril urednik „Bogoljuba, Janez Ev. Kalan: „Kaj vidi Jezus iz tabernakelja po naši domovini?“ V petek zjutraj je govoril ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič: „Evharistija in mladina“; popoldne pa ljubljanski kanonik dr. Jos. Gruđen: „Socialni pomen Evharistije“. V soboto zjutraj je imel naš lavantinski knezoškof dr. Mihael Napotnik prekrasno pridigo: „Kako povzdigniti češčenje sv. Rešnjega Telesa med Slovenci“; popoldne je govoril slavnoznani govornik naš dr. Anton Medved: „Izobraženstvo in Evharistija“. V nedeljo zjutraj je o točki: „Izpričevanje svete Evharistije v javnem življenju“ govoril goriški knezoškof dr. Frančišek Sečelj; popoldne pa je imel koroški kaplan Ivan Hornbeck sklepno pridigo.

**Slovenska zborovanja.**

Sicer slovenski škofijski pripravljalni odbori niso svoje naloge vzorno izvrševali in je marsikatera nepravilnost njihovi nemarnosti pripisovati. Vendar so Slovenci v kljub brezbriznosti svojih pripravljalnih voditeljev našli pota do skupnih sestankov in do večjih vodnikov za dunajske znamenitosti.

V četrtek se je vršilo v Rokodelskem domu seste-ga okraja zborovanje Slovencev, na katerem bi naj govorili sami neduhovniki o sv. Evharistiji. Na to zborovanje sta prišla tudi ljubljanski škof dr. Jeglič in tržaško-koprski škof dr. Karlin ter mnogo državni in deželni poslancev. Zborovanje je otvoril in vodil pr. voboritelj koroških Slovencev, dr. Breje. Profesor na goriškem učiteljski in naš štajerski rojak Cizel je v srčnih besedah razpravljaj boje marsikatega človeka, predno se pribori do vere in globoke ljubezni do Najsvetejšega. Namestnik štajerskega deželnega glavarja, dr. Jankovič, je v nemal za spoznavanje svoje-ga verskega prepričanja v javnosti ter za neustrašeno nastopanje katoličanov vsepovsodi. Goriški sočnik dr. Lavrenčič je v nemal navzoče, da naj doma pripo-vedujejo o velikih ljubeznih, ki so jo te dni na Dunaju videli in spoznali do Najsvetejšega. Bodoimo sami vzor-ni ljubitelji zakramentalnega Vzveličarja in oznanje-valci njegove časti po naših družtvih. Vsi govorniki so govorili tako navdušeno in srčno, da so nastali večkrat pravi viharji odobravanja. Zato je tudi ljubljanski škof dr. Jeglič izjavil, da mu od vseh zboro-vanj glede srčnosti naše slovensko najbolj ugaja. Tr-žaški škof dr. Karlin pa je opisal skupno obhajilo o-trok, o katerem tudi mi poročamo.

V soboto zvečer pa so dunajski Slovenci svo-jim rojakom, ki so iz vseh krajev slovenske domovine prišli na kongres, priredili prijateljski sestanek v dvorani slovenskega katoliškega izobraževalnega društva „Straža“. Prišlo je gotovo do 500 Slovencev, ve-liko se jih je moralo vrniti, ker niso našli prostora. Naš slovenski rojak g. Pukl je s toplimi besedami po-zdravil slovenske udeležence evharističnega kongre-sa. Nastopilo je še tudi več govornikov, ki so izpre-govorili navdušene besede. Največ odmeva so vzbu-dile besede g. kranjskega deželnega glavarja dr. S. u-steršiča, ki je osobito naglašal združevalno moč Evharistije za slovenski narod.

Dne 14. septembra.

**Sklepno slavnostno zborovanje.**

Končnega shoda v „rotundi“ se je udeležilo nad 20.000 ljudi. S cesarskega dvora so se udeležili tega zborovanja vsi nadvojvodi in nadvojvodinje, na čelu jim nadvojvoda Karol Franc Jožef. Prvi govornik, slavnoznani p. Kolb, se je najprvo zahvalil svetemu Očetu za podelitev blagoslova ter je prosil za spre-jetje resolucij, ki so jih sklenili razni odseki. Za njim je govoril grof Bela Somsich o „sv. Evharistiji in bo-dočnosti sv. cerkve“. Profesor dr. p. Magnus Künz-le je imel za svoj govor predmet: „Marija in sv. Ev-haristija“. Leta 1683, ko se je vršila velika bitka za Dunaj, je videla krščanska vojska zleteti v zrak orla in belega goloba, to je bilo za kristjane znamenje zmage. Tudi danes sta orel — Jezus Kristus — in beli golob — Marija — znamenje naših zmag. Kjer se časti Marija, je navzoč njen Sin, kjer se časti On, je zraven tudi Marija. Besedo je povzel nato nadškof in kardinal Amette iz Pariza, ki je pozdravil evhari-stični shod imenom 5000 katoliških Francozov, ki so navzoči. Prosil je zastopnike vseh narodov, naj moli-jo, da bo postala Francoska zopet krščanska. Njegov govor je bil sprejet z viharjem navdušenjem. Ko je kardinal Amette zapušal govorniški oder, sta se kardinala Nagl in Amette prisrčno objela. Končne be-sede je izpregovoril papežev odposlanec Van Rossum. Ob njegovem govoru so vstali vsi udeleženci. Visoki govornik je omenjal veličasten potek evharističnega shoda, se zahvaljeval cesarju, ki je z vitežtvom, lju-

beznijo in močjo Habsburžanov prevzel pokroviteljstvo shoda. Evharistični shod je pokazal, da je habsbur-ška hiša še vedno zvesto udana sv. Evharistiji. Pri-srčno se je Van Rossum zahvaljeval tudi vsem čla-nom cesarske hiše, ki so sodelovali ali se udeležili shoda. Govornik je ob koncu govora klical: Avstrij-ski narodi, ne „proč od Rima“, ampak h Rimu! Sv. Zakrament ostane za avstrijske narode solnce sreče. Predsednik Heylen je nato naznanil, da se vrši pri-hodnji evharistični kongres 24. do 27. aprila 1913 na otoku Malta in je zaključil zborovanje. Udeleženci so nato zapeli vsi v svojih jezikih „Tebe, Bog, mi hva-limo“, in „Bog ohrani, Bog obvari!“

Ker je bilo nemogoče vsem udeležencem, poseb-no onim iz dežele, dobiti kosilo v gostilnah, je pre-skrbel osrednji odbor skupno kosilo. Na dunajskem rotovžu je bilo že v četrtek postavljenih 54 vojaških poljskih kuhinj, ki skuhajo v par urah tečno kosilo za nad 12.000 ljudi. Do 20.000 ljudi raznih narodov je čakalo na obed. Vsak udeleženec je dobil za 1 K: juho, kosček mesa, 2 prikuhi in kosček kruha.

**Velika procesija.**

Evharistični shod se je končal v nedeljo z veli-kansko sijajno procesijo, kakršne še svet v resnici ni videl. Dež je sicer lil celi petek, celo soboto, v nedeljo med celo procesijo do ene ure popoldne. In vendar se je procesija vršila. Dež, ki pa je tuintam majaj močno padal na od 6. ure zjutraj do 4. ure popoldne čakajoče in gledajoče množice, ni mogel preprečiti tega velikanskega obhoda. Ob 4. uri se je začela procesija. Otvorila jo je vojaška godba. Sledile so druga za drugo razne skupine, ki so kora-kale v širokih do 20 oseb širokih kolonah. Vmes so se vrstile godbe. Vsaka skupina je imela napis kra-ja ali organizacije, je nosila razum tega / tudi kako zastavo ali kak zgodovinski križ itd. Posebno pozor-nost so vzbujale tirolske skupine v narodnih nošah, zlasti ona, ki je nosila veliki križ od brega Isel. Ti Tirolci so imeli seboj tudi zgodovinske vojne zasta-ve, orožje, kakor sekire, kose, bodala, meče. Slova-ske skupine in hrvaške so imele večinoma tudi goš-bo s seboj. A bile so tudi berlinske, angleške, ame-rikanske, španske, portugalske skupine itd. Iz Ogr-ske jih je bilo jako veliko.

Med škofskimi skupinami je bil tudi Orel, ki ima namesto naše rudeče orlovske srajce modro srajco in modre čepice. Razne skupine je občinstvo z veseljem pozdravljalo. Med slovenskimi skupinami je bil bur-no pozdravljen Orel, ki je bil v obilnem številu za-stopan — načelnik Jeločnik je moral na vse strani odzdravljati dunajčanom in fujcem, ki so govorili: To so lepe čete! Kako lepo korakajo!

Po skupinah narodov — z gledalci v špalirju okoli 150.000 ljudi — so korakali v ožjih vrstah kleriki, redovniki, duhovniki v koretlih, za njimi pa kanoniki in neinfurirani prelati, okoli 6000 duhovni-kov, za njimi infurirani prelati in škofje, okoli 300, v polnih, krasnih ornatih z infulami. Za temi je pri-jezdilo cesarsko spremstvo z trobentači, ki so nazna-njali prihod dvora, za njimi so prišli krasni galavo-zovi, v katerih so se vozili visoki dvorni in državni dostojanstveniki, okoli 20 vozov. Nato so se v gala-vozovih peljali nadškofje in kardinali, okoli 27; na vsaki strani voza so nosili kleriki škofovske palice. Potem je prišel največja trenutek. Osem črnih konj je peljalo krasen dvorni voz v steklu, v kate-rem sta klečala pred Najsvetejšim v monstranci kar-dinal-legat Van Rossum in kardinal Nagl in zapore-doma z monstranco blagoslavljala množice. Duhovno spremstvo — asistenco — je sledila s kadilom temu vozu.

Ko je prišel voz z Najsvetejšim, je prvokrat po-gledalo solnce izza z oblaki zakritega neba. Za Naj-svetejšim je pa peljalo osem belcev presvilega ce-sarja in nadvojvoda Franca Ferdinanda. Ko je šel voz z Najsvetejšim mimo množic, so se čuli ihteči klici: Jezus! Jezus usmili se nas! Ko se je pa pel-jal cesar s prestolonaslednikom, so narodi začeli že burno pozdravljati v vseh mogočih narodnih klicih — Slovenci so stali tik tira do tri korake in so gla-sno klicali „Živijo!“ Za cesarjem vozom so še pri-šli štirje vozovi, ki so jih vozili po šesteri belci. V njih je bilo 12 nadvojvodov; v prvem nadvojvodskem vozu je sedel drugi prestolonaslednik, mladi Karol Franc Jožef, ki je, kakor cesar in prestolonaslednik, s prijaznim, z mladeniško-ljubkim nasmehom / po-zdravljaj množice, zlasti katoliške nemške uniformi-rane visokošolce, ki so s potegnjenimi sabljami na-zdravljali cesarju in nadvojvodom. (Dvorno spremst-vo na konjih in peš je zaključilo prekrasno procesi-jo. Nepozabljiv je bil prizor na trgu dunakov! Iz tega trga je šla duhovniška procesija s celim dvor-nim spremstvom v cerkev sv. Stefana, kjer je bila sv. maša, ki bi bila ob lepem vremenu pri vhodnem balkonu cesarskega grada. Druga procesija se je razpustila in godbe so igrade odkorakale na svoja bivališča.

Procesije se je udeležilo nad 150.000 oseb, šte-vilo gledalcev pa cenijo na več 100.000 oseb. Pogled na to velikansko množico v raznobojnih, najrazličnej-ših nošah, na neštete zastave, je bil nepopisen, nav-dušenje velikansko, požrtvovalnost in vstrajnost ob vremenu, ko je lilo z neba, občudovanja vredna.

**Monstranca in voz.**

Monstranca, ki je shranjevala najsvetejšo Ev-haristijo, je popolnoma iz zlata. Tehta 4 kg in je vredna 150.000 K. Monstranca je sijajno delo zlatar-

ja Franca Halderja na Dunaju. Biseri, ki krasijo monstranco, so darovi iz Marijinega Celja, kamor se bo tudi monstranca sedaj za večni spomin shranila. Cesar, ki je gledal monstranco, je izrazil svojo popol-no zadovoljstvo nad mojstersko umetnino, ravno tako nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Zofija.

Voz, ki je nosil Najsvetejšo, je po vozu za kro-nanje najlepši voz iz dvorne kolarnice. Narejen je v Madridu za časa cesarja Karla VI., torej iz 18. sto-letja. Leseni kosi voza so bogato pozlačeni, ravno ta-ko ogrodje. Za procesijo je bila notranjost voza pre-plečena z belim zlatim brokatom.

## Politični ogled.

— **Ministrski svet** je sklenil, da se skličejo de-legacije za 24. t. m. na Dunaj. Kdaj se skliče držav-ni zbor, še ni gotovo, vendar pa ne pred 22. oktob-rom. V prvi seji bo predložila vlada redni proračun, ki pa gotovo ne bo rešen, ker je za to premalo časa. Že sedaj se očita vladi, da je sama kriva, če se red-ni proračun ne reši, ker prepozno skliče državni zbor.

— **Ogrska poslanska zbornica** se snide dne 17. t. m. Pričakujejo se nemiri, zato je pripravljena že policija, orožništvo in vojaštvo. Pri prvem domobran-skem polku se je ustvarila posebna straža, ki bo na-stopala v zbornici, je uprizorila opozicija grozen vrišč. Ni se slišalo ne otvoritvene besede predsednika, ne glas zvonca. Poslanci manjšine so ropotali in piska-li. Grof Tisa je malo pred 12. uro zapustil sejno dvo-rano. Ko se je zopet vrnil, je nastal še hujši vrišč. Seja je bila večkrat prekinjena. Po 4. uri je došlo v dvorano 100 policajev, da odstranijo nemirne poslan-ce z torej malo drugačne priprave kakor pri nas.

— **Ogrski državni zbor** je imel v torek, dne 17. septembra, zopet sejo, ki je bila podobna natanko ka-kemu pretepu v gostilni. Ko sta vstopila grof Tisa in Lukač v zbornico, je uprizorila opozicija grozen vrišč. Ni se slišalo ne otvoritvene besede predsednika, ne glas zvonca. Poslanci manjšine so ropotali in piska-li. Grof Tisa je malo pred 12. uro zapustil sejno dvo-rano. Ko se je zopet vrnil, je nastal še hujši vrišč. Seja je bila večkrat prekinjena. Po 4. uri je došlo v dvorano 100 policajev, da odstranijo nemirne poslan-ce iz dvorane. Ko so bili oni poslanci, ki so delali najhujši nemir, pozvani, naj zapuste dvorano, ni ho-tel nobeden slediti temu pozivu. Policijski načelnik Pawlik se je trudil z mirno besedo pripraviti poslan-ce opozicije, da zapuste dvorano. A zastoj! Začela se je borba med policaji in poslanci. Policaj Poljak je med tem odpovedal pokorščino in se ni hotel dotak-niti poslancev, da bi jih odvedel iz zbornice. Ob 6. uri so začeli policaji poslance, ki so vrščali naprej, s silo spravljati iz zbornice. Ob 7. uri je došlo v dvorano še več policajev. Načelnik policije je dal po-velje: Spravite nemirne poslance s silo iz zbornice. Začel se je pravecati pretep poslancev s policijo. Več poslancev je od razburjenja omedlelo. Po 10 policajev je vlekl enega poslanca iz zbornice. Se-le ob 9. u-ri so policaji odstranili iz dvorane opozicijske pos-lance. Edino grofu Aponiju je Tisa dovolil, da sme ostati navzoč pri nadaljni seji. V nadaljnjem poteku seje je odobrila večina postopanje grofa Tisa ter se je sklenilo, izročiti 60 najbolj nemirnih poslancev i-nuitremu odseku, ki jih bo sodil, ali smejo biti še navzoči pri nadaljnjih sejah. Pozno v noč se je seja zaključila. Opozicija se pripravlja na nove boje z ve-čino.

— **Na Balkanu** se še vedno misli na vojsko pro-ti Turčiji. Tudi črnogorski kralj Nikita se je izjavil, da je razburjenje med balkanskimi narodi veliko. Vendar je tudi to gotovo, da majhne balkanske drža-ve ne bodo začele vojske, ako evropske velesile to od-ločno odklanjajo. Ravno v tem oziru pa igra Anglija čudno vlogo. Dognano je, da njeni agitatorji hujskajo po Balkanu za vojsko. Kaj hoče s tem Anglija dose-či, ni jasno, mogoče da hoče v odločilnem trenutku nastopiti kot rešiteljica Turčije, proti kateri sedaj hujška sosednje države. Sedaj, ko si je Avstrija s svojim nastopom za zatiranje narode v Turčiji pridobi-la mnogo prijateljev, meri angleška politika na to, da tudi ona ne zaostane. Anglija je stara neprijate-ljica Avstrije. Dokazano je, da je leta 1848 bilo na Madžarskem mnogo angleškega denarja za ogrske re-volucionarje. Ko se je leta 1882 upirala južna Dalma-cija Avstriji, so imele puške in strelivo angleške znamke. In ko smo prikllopili Bosno in Hercegovino, je imela Anglija v Srbiji svoje hujšakače proti Avstri-ji ter obetala Srbom za slučaj vojske denar. Sedaj je angleški barantač zopet na delu proti nam, seveda z denarjem. V Sredozemskem morju je pregovoril Fran-cosko, da pomnoži svoje brodoge na Balkanu, pa me-ša štrene, da Avstrija ne more izpeljati svojih miro-ljubnih namenov.

— **V Sredozemskem morju** se je zgodila velika in važna sprememba. Francoska je pomnožila svoje vojno brodoge za šest novih vojnih ladij. To se je zgodilo v sporazumu z Angleško in Rusijo, ki tvorijo s Francijo trozvezo, koje ost je naperjena proti naši trozvezi Avstrije, Nemčije in Italije. Ker se zadnji čas naše in italijanske brodoge pomnožuje, zato je smatrala nasprotna zveza za potrebno, da tudi šte-vilo svojih ladij pomnoži. To nalogo je prevzela Fran-coska. Vsepovsodi se pripravlja Evropa na vojsko, na morju in na suhem. Narodi pa morajo plačevati stroške za oboroževanje, da vzdihujejo.

— **Na Japonskem** so sedaj z velikimi žalnimi slovesnostmi pokopali umrlega mikada. Pri tem se je zgodilo nekaj, za kristjane popolnoma nerazumljive-